

	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус освітнього компонента			
		В.ПП.01 Психологія сім'ї			
		Статус вибіркового компонента (цикл фахової підготовки)			
Галузь знань		05 Соціальні та поведінкові науки			
Спеціальність		053 Психологія			
Освітня програма		Психологія (практична психологія)			
Рівень вищої освіти		Перший (бакалаврський)			
Форма навчання		Денна / Заочна			
Курс		II / I-II			
Семестр		III / II-III			
Обсяг дисципліни		Кредити	3	Години	90
		Лекційні			18 / 4
		Практичні/семінарські			16 / 4
		Лабораторні			
		Самостійна робота			56 / 82
Семестровий контроль		залік (III сем.)			
Викладач		Радул Ірина Геннадіївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи			
Контактна інформація		I.H.Radul@cuspu.edu.ua			
Кафедра		психології та соціальної роботи			
Факультет		педагогіки, психології та мистецтв			
Предмет навчання		закономірності функціонування сім'ї, прояви і механізми шлюбно-сімейних відносин; функціональна структура сім'ї, основні закономірності та динаміка її розвитку; розвиток особистості у сім'ї.			
Мета		розкрити психологічні особливості сучасної сім'ї, об'єктивні та суб'єктивні умови її розвитку, роль сім'ї в соціалізації індивіда, озброїти практичних психологів знаннями про психологію сім'ї та шляхи надання сім'ям психологічної допомоги.			
Компетентності		Загальні компетентності: ЗК 1. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності. ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога. ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді. ЗК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку			

	предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. Спеціальні (фахові, предметні компетентності): СК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків СК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). СК 9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту. СК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики СК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
Програмні результати	ПР 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань ПР 12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника ПР 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності ПР 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку ПР 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога ПР 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності
Зміст дисципліни	<i>Змістовий модуль 1. Предмет, історія психології сім'ї</i> Тема 1. Предмет і завдання психології сім'ї Тема 2. Історія розвитку та становлення сімейно-шлюбних взаємовідносин Тема 3. Сім'я як соціально-психологічний феномен <i>Змістовий модуль 2. Основні проблеми сімейного життя</i> Тема 4. Статеві відмінності та сімейні взаємовідносини Тема 5. Статева соціалізація та підготовка до шлюбу Тема 6. Молода сім'я та її проблеми Тема 7. Задоволеність шлюбом та подружжя сумісність Тема 8. Вплив сім'ї на формування особистості дитини Тема 9. Подружні конфлікти та способи їх розв'язання

Критерії оцінювання роботи студентів

Оцінювання якості знань студентів в умовах організації освітнього процесу за кредитно-трансферною накопичувальною системою здійснюється шляхом поточного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ЄКТС та національною шкалою оцінювання.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Умови допуску до підсумкового контролю: виконання всіх завдань, призначених для практичних занять та самостійної роботи.

Форма контролю: екзамен. Загальна система оцінювання дисципліни: активна участь в роботі, поточне та підсумкове засвоєння теоретичного матеріалу, вага оцінки розподілена по темах (5 б.), тестовий контроль (15 б.); загальна кількість балів – 60 балів та 40 балів за екзамен.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку, яка знижується на 10%. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Розподіл балів екзаменаційної оцінки:

Відмінно (А) (90-100 б.). – студент відмінно опанував матеріал, відповідь повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями. Творче застосування знань при вирішенні завдань. Здатність до знаходження нових джерел, знань та способів їх одержання. Спроможність знаходити нові способи розв'язання завдань. Знання мають логічний, доказовий та послідовний характер.

Добре (В) (82-89 б.) – студент добре опанував вивчений матеріал, застосовує знання у стандартних ситуаціях, уміє: аналізувати й систематизувати інформацію, уміє дати ґрунтовну відповідь на поставлене запитання, володіє понятійним апаратом, аргументує правильність власних підходів, допускає незначні неточності чи не грубі фактичні помилки.

Добре (С) (74-81 б.) - знання студента є достатніми, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, допускає неточності, вільно усуває помилки й відповідає на

зауваження. Відповідь логічна, доказова, однак не зовсім послідовна у викладенні.

Задовільно (Д) (64-73 б.) – студент в цілому правильно відтворює навчальний матеріал, знає основні теорії й факти, уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; уміє робити окремі висновки, частково контролює власні навчальні дії.

Задовільно (Е) (60-63 б.) - відповідь неповна, фрагментарна. Знання недостатньо стійкі та послідовні. Студент частково використовує знання у практичній діяльності, застосовує їх в основному при розв’язанні задач репродуктивного характеру.

Незадовільно (Fх) (35-59 б.) - студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності, оперує лише загальними фразами; відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені факти, дає відповідь у формі висловлення (судження); відповідь має стислий та формальний характер.

Незадовільно (F) (1-34 б.) - студент неспроможний системно відтворити знання, не дотримується викладених в лекції ідей, теорій, фактів. Відсутня стійкість, логічність, послідовність відповіді. Відтворювані знання викривлено, систематизація фактів відбувається в залежності від постановки запитань та власного тлумачення проблеми, наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Політика курсу

Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. Інші пропуски відпрацьовуються у встановлені викладачем терміни.

Студенти зобов’язані дотримуватися строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Політика щодо академічної доброчесності: виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату.

В умовах онлайн навчання спілкування викладачів зі здобувачами можна здійснювати за допомогою дистанційних технологій (мережі Інтернет, електронної пошти).

Інформаційне забезпечення

1. Батькі і діти [Текст] // Психологія сім'ї : навч. посіб. для студ. ВНЗ / за заг. ред. В. М. Поліщука. – Суми, 2008. – С. 33 -41.
2. Беляєва О. Поговоримо про життя після розлучення батьків...[Текст] / О. Беляєва // Психолог. – 2009. - № 14(квітень). – С. 16-19.
3. Блощинська, В. А. Моральні цінності сім'ї та шлюбу [Текст] / В. А. Блощинська // Етика : практикум / В. А. Блощинська. – К., 2005. – С. 46-59.
4. Бондаровська, В. Подолання наслідків насильства у сім'ї [Текст] : аналіз стану справ у розвинутих країнах / В. Бондаровська // Психолог. – 2010. - № 6(лютого). – С. 3-6.
5. Бондаровська, В. М. У серці суспільства: сім'я очима психолога [Текст] / В. М. Бондаровська // Рідна шк. – 1994. - № 11. – С. 68-71.
6. Бондарчук, О. І. Психологія сім'ї [Електронний ресурс] : курс лекцій / О. І. Бондарчук. – К. : МАУП, 2001. – 608 КБ
7. Буряк, З. Взаєморозуміння між батьками й дітьми [Текст] : психологічні роздуми / З. Буряк // Почат. освіта. – 2009. - № 12(березень). – С. 17-19.
8. Величко, Ю. М. Психолого-педагогічні та соціальні аспекти проблеми жорстокого ставлення до дітей у родині [Текст] / Ю. М. Величко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2003. - № 4. – С. 120-123.
9. Вікові кризи і сімейні відносини [Текст] // Психологія сім'ї : навч. посіб. для студ. ВНЗ / за заг. ред. В. М. Поліщука. – Суми, 2008. – С. 22-25.
10. Войтко, В. І. Етика сімейних відносин [Текст] / В. І. Войтко. – К. : Політвидав України, 1980. – 70 с.
11. Волавка, Я. Біля витоків насильства [Текст] : агресивність батьків – причина агресивності їхніх нащадків / Я. Волавка // Безпека життєдіяльності. – 2003. - № 10. – С. 24-25.
12. Галичанська, А. Психологічний клімат молоді сім'ї [Текст] / А. Галичанська // Соціальна психологія. – 2003. - № 1. – С. 116-123.
13. Гарагуля, М. Функціональна неадекватність сім'ї [Текст] : проблема бездоглядності й безпритульності дітей / М. Гарагуля // Соціальний педагог. – 2008. - № 7(липень). – С. 21-26.
14. Герасимчук, Н. М. Соціально-моральні основи формування молоді сім'ї [Текст] / Н. М. Герасимчук. – К. : Знання, 1983. – 32 с. – (Сер. № 10. Молодь і суспільство).
15. Головнієва, І. В. Зміна традиційних внутрісімейних ролей? [Текст] : нові моделі поведінки та конфлікти / І. В. Головнієва // Прак. психологія та соц. робота. – 2006. - № 4. – С. 12-17.
16. Грабовик, А. Насильство в наших сім'ях [Текст] / А. Грабовик // Наук. світ. – 2005. - № 7. – С. 22-23.
17. Грабська, І. А. Насильство у подружніх стосунках [Текст] : зарубіжний досвід досліджень та консультування / І. А. Грабська // Прак. психологія та соц. робота. – 1998. - № 9. – С. 20-22; № 10. – С. 25-28.
18. Грибан, В. Г. Насильство у сімейних відносинах,

- наси́льство проти жінок та дітей [Текст] / В. Г. Грибан // Валеологія : підручник / В. Г. Грибан. – К., 2005. – С. 235-238.
19. Гридковець, Л. М. Подолання подружніх конфліктів [Текст] / Л. М. Гридковець // Практи. психологія та соц. робота. – 1999. - № 8. – С. 37-38.
 20. Дошлюбний період – післяшлюбний період [Текст] // Психологія сім'ї : навч. посіб. для студ. ВНЗ / за заг. ред. В. М. Поліщука. – Суми, 2008. – С. 25-33.
 21. Древицька, О. Про психологічне насилля над дітьми [Текст] / О. Древицька // Психолог. – 2004. - № 3-4(січень). – С. 31-33.
 22. Євтушенко, О. Т. Сім'я і формування нової людини [Текст] / О. Т. Євтушенко // Рад. шк. – 1975. - № 7. – С. 64-68.
 23. Журба, К. Духовні інтереси та ідеали сучасної української сім'ї [Текст] / К. Журба // Рідна шк. – 1998. - № 4. – С. 24-25.
 24. Карєва, М. Сім'я – простір без насильства [Текст] : групова психологічна консультація з елементами тренінгу / М. Карєва // Психолог. – 2008. - № 19(травень). – С. 25-31.
 25. Кляпець, О. Я. Шлюбно-сімейні домагання як спосіб створення власного майбутнього [Текст] / О. Я. Кляпець // Життєві домагання особистості : монографія. – К., 2007. – С. 262-298.
 26. Конфлікти батьків і дітей [Текст] // Психологія сім'ї : навч. посіб. для студ. ВНЗ / за заг. ред. В. М. Поліщука. – Суми, 2008. – С. 128-134.
 27. Кравець, В. П. Анатомія та психологія сімейного конфлікту [Текст] / В. П. Кравець // Психологія сімейного життя / В. П. Кравець. – Тернопіль, 1995. – Ч. 2. – С. 204-296.
 28. Кравець, В. П. Готовність до сімейного життя – що це? [Текст] / В. П. Кравець // Психологія сімейного життя / В. П. Кравець. – Тернопіль, 1995. – Ч. 1. – С. 76-78.
 29. Кравець, В. П. Морально-психологічні аспекти дошлюбної поведінки молоді [Текст] / В. П. Кравець // Психологія сімейного життя / В. П. Кравець. – Тернопіль, 1995. – Ч. 2. – С. 50-107.
 30. Кравець, В. П. Основні функції сучасної сім'ї [Текст] / В. П. Кравець // Психологія сімейного життя / В. П. Кравець. – Тернопіль, 1995. – Ч. 1. – С. 16-35.
 31. Кравець, В. П. Проблеми молоді сім'ї [Текст] / В. П. Кравець // Психологія сімейного життя / В. П. Кравець. – Тернопіль, 1995. – Ч. 2. – С. 108-203.
 32. Кравець, В. П. Розлучення, його соціальні та психолого-педагогічні наслідки [Текст] / В. П. Кравець // Психологія сімейного життя / В. П. Кравець. – Тернопіль, 1995. – Ч. 2. – С. 268-296.
 33. Ларіонова, В. Гармонізація сімейних стосунків [Текст] : семінар-практикум / В. Ларіонова // Психолог. – 2009. - № 5(лютий). – С. 23-31.
 34. Матиціна, Л. О. Новий підхід до статевого виховання [Текст] / Л. О. Матиціна, Н. Н. Дацун // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / ред. кол.: В. П. Андрущенко [та

	ін.]. – К., 1998. – Вип. 22. – С. 118-129. 35. Медіна, Т. Тенденції розвитку сімейно-шлюбних відносин в Україні в умовах трансформації суспільства [Текст] / Т. Медіна // Політологічні та соціологічні студії : зб. наук. праць. – Чернівці, 2002. – Т. II. – С. 84-94. 36. Миронюк, Є. В. Запобігання та шляхи вирішення подружніх конфліктів [Текст] / Є. В. Миронюк // Людина і суспільство: основні тенденції розвитку і фактори трансформації у філософському, соціальному та психологічному вимірі : зб. матеріалів круглого столу 931 березня 2006 р.). – Чернігів, 2006. – С. 66-69. www.uk.wikipedia.org www.nbu.gov.ua http://upsihologa.com.ua/library.html http://www.sexualdysfunction.ru/ http://chitalka.info/ps_22/index.html
Матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, проєктор, ноутбук, смартфон, наукова література з навчальної дисципліни, презентаційні матеріали. Застосунки у смартфоні Google Classroom, Google Meet Telegram, Viber)